

©К. М. Дуда, О. І. Лебідь

ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського»
lebid@tdmu.edu.ua

Поширення стоматологічних захворювань серед дітей віком 6–9 років

Резюме. Стоматологічне здоров'я дитячого населення було й залишається актуальною проблемою у сучасному суспільстві. Вже понад 200 років тривають систематичні наукові дослідження карієсу зубів як однієї з найпоширеніших хвороб людини. Поширення карієсу зубів у дітей в період тимчасового прикусу досягає 80–90 %, у період постійного прикусу – 70–80 %, у дорослих – 95–98 %.

Мета дослідження – вивчити ураження карієсом зубів та гігієнічний стан ротової порожнини серед дітей 6–9 років.

Матеріали і методи. У даній статті наведено результати обстеження 108 учнів віком 6–9 років, серед яких 52 хлопчики та 56 дівчаток (48 та 52 %), а також 42 дитини із школи-інтернату с. Нове село (19 хлопчиків та 23 дівчинки (45 і 55 %)). Вивчали ураження карієсом зубів та гігієнічний стан ротової порожнини серед дітей 6–9 років за індексом поширення, який виражали у відсотках та інтенсивності карієсу зубів за індексом КПП+кп поверхонь. Результати опрацьовані статистично з використанням критерію Стьюдента.

Результати досліджень та їх обговорення. Аналіз результатів дав можливість визначити, що поширення карієсу зубів серед вихованців школи-інтернату становив 96 % при інтенсивності КПП+кп 6,5, тоді як у дітей із загальноосвітньої школи поширення карієсу дорівнювало показнику 89 % при інтенсивності КПП+кп 5,8. Захворювання тканини пародонта спостерігали лише в 28,2 % дітей із загальноосвітньої школи та 19,2 % у вихованців із школи-інтернату, а в інших визначали м'який наліт та кровоточивість ясен – 71,8 та 80,8 % відповідно, що свідчить про неправильний догляд за ротовою порожниною та наявність запального процесу в яснах.

Висновки. Ми встановили, що показники інтенсивності та поширення карієсу серед дітей 6–9 років досить високий. Тобто цей період життя дитини є важливим для проведення заходів, спрямованих на підвищення резистентності постійних зубів у період змінного прикусу. Вищезазначені дані довели, що серед вихованців з інтернату інтенсивність та поширення каріозних захворювань були вищими, ніж серед дітей із загальноосвітньої школи того ж самого віку.

Ключові слова: карієс; зуб; діти; поширення; інтенсивність.

©К. М. Дуда, О. І. Лебідь

ГВУЗ «Тернопольский государственный медицинский университет имени И. Я. Горбачевского»

Распространенность стоматологических заболеваний среди детей в возрасте 6–9 лет

Резюме. Стоматологическое здоровье детского населения было и остается актуальной проблемой в современном обществе. Уже более 200 лет продолжают систематические научные исследования кариеса зубов как одной из самых распространенных болезней человека. Распространение кариеса зубов у детей в период временного прикуса достигает 80–90 %, в период постоянного прикуса – 70–80 %, у взрослых – 95–98 %.

Цель исследования – изучить поражения кариесом зубов и гигиеническое состояние полости рта среди детей 6–9 лет.

Материалы и методы. В данной статье приведены результаты обследования 108 учеников в возрасте 6–9 лет, среди которых 52 мальчика и 56 девочек (48 и 52 %), а также 42 ребенка из школы-интерната с. Новое село (19 мальчиков и 23 девочки (45 и 55 %)). Изучали поражения кариесом зубов и гигиеническое состояние полости рта среди детей 6–9 лет по индексу распространенности, который выражали в процентах и интенсивности кариеса зубов по индексу КПУ+кп поверхностей. Результаты обработаны статистически с использованием критерия Стьюдента.

Результаты исследований и их обсуждение. Анализ результатов позволил определить, что распространенность кариеса зубов среди воспитанников школы-интерната составил 96 % при интенсивнос-

ти КПУ+кп 6,5, тоді як у дітей з загальноосвітньої школи поширеність карієса рівна показателю 89 % при інтенсивності КПУ+кп 5,8. Заболевання ткани пародонта спостерігалися лише в 28,2 % дітей з загальноосвітньої школи і 19,2 % у вихованців со школи-інтернату, а в інших визначалися м'який наліт і кровоточивість десен – 71,8 і 80,8 % відповідно, що свідчить про неправильний догляд за порожниною рота і наявність запального процесу в деснах.

Висновки. Ми встановили, що показники інтенсивності і поширеності карієса серед дітей 6–9 років достатньо високі. Це означає, що цей період життя дитини є важливим для проведення заходів, спрямованих на підвищення резистентності постійних зубів у період змішаного прикусу. Вищеказані дані показали, що серед вихованців з інтернату інтенсивність і поширеність каріозних захворювань були вищими, ніж серед дітей з загальноосвітньої школи того ж віку.

Ключові слова: карієс; зуби; діти; поширеність; інтенсивність.

©К. М. Duda, О. І. Lebid

I. Horbachevsky Ternopil State Medical University

The prevalence of dental diseases among children aged 6 to 9 years

Summary. The dental health of the child population has been and remains an urgent problem in modern society. Systematic scientific research of dental caries as one of the most common human diseases has been going on for more than 200 years. The spread of dental caries in children in the period of temporary bite reaches 80–90 %, in the period of permanent bite – 70–80 %, in adults – 95–98 %.

The aim of the study – to learn the caries lesions of the teeth and the hygienic condition of the oral cavity among children 6–9 years old.

Materials and Methods. This article presents the results of a survey of 108 pupils aged 6–9 years, including 52 boys and 56 girls (48 and 52 %), as well as 42 children from a boarding school of Nove selo village (19 boys and 23 girls (45 and 55 %)). We studied the caries lesions of the teeth and the hygienic condition of the oral cavity among children 6–9 years of age according to the prevalence index, which was expressed in percent and intensity of caries of the teeth according to the CFE/cf index of the surfaces. The results were processed statistically using Student's criterion.

Results and Discussion. Analysis of the results made it possible to determine that the prevalence of dental caries among the pupils of the boarding school was 96 % with the intensity of the CFE/cf 6.5, while in children with general education the prevalence of caries is equal to 89 % with the intensity of the CFE/cf 5.8. Diseases of periodontal tissue were observed only in 28.2 % of children from secondary school and 19.2 % among pupils from boarding school, while others showed mild blotiness and bleeding gums – 71.8 % and 80.8 %, respectively, which indicates a wrong oral care and the presence of inflammation in the gums.

Conclusions. We found that the intensity and prevalence of caries among children 6–9 years old is quite high. That is, this period of the child's life is important for carrying out activities aimed at increasing the resistance of permanent teeth in the period of mixed bite. The above data showed that among the pupils from the boarding school the intensity and prevalence of carious diseases were higher than among children from general education schools of the same age.

Key words: caries; teeth; children; prevalence; intensity.

Вступ. Стоматологічне здоров'я дитячого населення було й залишається актуальною проблемою в сучасному суспільстві [2, 6]. Вже понад 200 років тривають систематичні наукові дослідження карієсу зубів як однієї з найпоширеніших хвороб людини [6, 9]. Поширення карієсу зубів у дітей в період тимчасового прикусу сягає 80–90 %, у період постійного прикусу – 70–80 %, у дорослих – 95–98 % [1, 4, 5]. За даними досліджень, місцевими карієсогенними факторами ризику є: патогенна мікрофлора зубного нальоту, зміни кількісних

та якісних властивостей слини, споживання харчових продуктів із високим вмістом рафінованих вуглеводів, особливо поганий і незадовільний догляд за порожниною рота.

Результати наукових досліджень останніх років переконливо довели, що тільки цілеспрямована, ефективна профілактична робота може істотно вплинути на зниження рівня стоматологічної захворюваності серед дітей [3, 7, 9]. Поширеним та ефективним методом профілактики карієсу та захворювань пародонта у маленьких пацієнтів є своєчасна та

спланована гігієна порожнини рота. Саме тому значне місце у профілактиці карієсу в дітей посідають гігієнічне навчання й виховання.

Високе поширення карієсу та збільшення його ускладнень серед дітей 6–9 років є підставою для обґрунтування та запровадження методів первинної профілактики, що ґрунтуються на усуненні факторів ризику формування та прогресування захворювання.

Метою дослідження було вивчити ураження карієсом зубів та гігієнічний стан ротової порожнини серед дітей 6–9 років.

Матеріали і методи. З метою проведення аналізу ми обстежили 108 учнів віком 6–9 років, серед них 52 хлопчики та 56 дівчаток (48 та 52 %), а також 42 дитини зі школи-інтернату с. Нове село (19 хлопчиків та 23 дівчинки (45 і 55%)). Ступінь ураження зубів карієсом визначали за індексами поширення, який виражали у відсотках та інтенсивності карієсу зубів за індексом КПВ+кп поверхонь [18]. Результати опрацьовано статистично з використанням критерію Стьюдента [8].

Результати досліджень та їх обговорення. Результати наших досліджень свідчать про те, що поширення карієсу зубів серед вихованців школи-інтернату становив 96 % при інтенсивності КПВ+кп 6,5, тоді як у дітей загальноосвітньої школи поширеність карієсу дорівнювала показнику 89 % при інтенсивності КПВ+кп 5,8.

При аналізі показників ураження карієсом тимчасових зубів у обстежених дітей встановлено, що поширення карієсу є вищою у дітей школи-інтернат і становить 96,4 % при інтенсивності ураження кп=3,4, тоді як у дітей загальноосвітньої школи цей показник відповідає 94,2 % при кп=3,1.

При порівняльному аналізі інтенсивності карієсу зубів у дівчат та хлопців із загальноосвітньої школи та вихованців інтернату встановлено, що ураження карієсом зубів у хлопців із школи-інтернату була вищою (КПВ=6,3),

ніж у хлопців з загальноосвітньої школи (КПВ=6,1). Схожі результати і серед обстежених дівчат, так серед вихованців з інтернату показник КПВ=5,4, що є вищим порівняно з дівчатками цього ж віку, які навчаються в загальноосвітній школі.

Оглянувши тканини пародонта дітей, ми спостерігали здорові його тканини лише в 28,2 % дітей із загальноосвітньої школи та 19,2 % у вихованців зі школи-інтернату, а в інших визначали м'який наліт та кровоточивість ясен – 71,8 та 80,8 % відповідно, що свідчить про неправильний догляд за ротовою порожниною та наявність запального процесу в яснах.

Висновки. Провівши аналіз даного дослідження, ми встановили, що показники інтенсивності та поширення карієсу серед дітей 6–9 років досить високий. Тобто цей період життя дитини є важливим для проведення заходів, спрямованих на підвищення резистентності постійних зубів у період змінного прикусу. Враховуючи вищезазначені дані, ми довели, що серед вихованців з інтернату інтенсивність та поширення карієзних захворювань були вищими, ніж серед дітей із загальноосвітньої школи того ж самого віку.

Також ми довели, що проблеми з пародонтальним комплексом більше спостерігали у вихованців з інтернату, що спричинене низьким рівнем індивідуальної гігієни порожнини рота, наявністю непролікованих зубів та патологіями прикусу. Важливо те, що гірший показник гігієни був у юнаків, ніж в дівчат, що зумовлене недостатньою мотивацією попередження захворювань. Враховуючи високі показники інтенсивності та поширення карієсу серед твердих тканин у даному віці та наявність місцевих чинників ризику, необхідна рання діагностика захворювання. Своєчасне виявлення та усунення факторів ризику дозволять запобігти розвитку карієзних ускладнень.

Список літератури

1. Дичко Є. Н. Рівень гігієнічного стану і ступінь ураження карієсом у підлітків / Є. Н. Дичко, І. В. Ковач, А. В. Вербицька // Вісник стоматології. – 2005. – № 2. – С. 61–62.
2. Клиническая оценка эффективности контролируемой школьной и «домашней» чистки зубов у первоклассников 6–7 лет / Л. Ф. Жутина, Е. С. Мушук, В. В. Каврыга, С. М. Грицота // Стоматологический журнал. – 2010. – № 4. – С. 326–327.
3. Каськова Л. Ф. Стан гігієни порожнини рота та тканин пародонта у дітей із зубощелепними анома-

ліями / Л. Ф. Каськова, К. В. Марченко // Актуальні проблеми сучасної медицини. – 2010. – Т. 10, № 1. – С. 13–139.

4. Каськова Л. Ф. Поширеність зубощелепних аномалій та стан твердих тканин зубів і тканин пародонта в дітей 11–16 років / Л. Ф. Каськова, Н. М. Тараненко // Український стоматологічний альманах. – 2005. – № 6. – С. 51–54.

5. Петрушанко Т. О. Якісний склад мікробіоценозу порожнини рота осіб молодого віку з різною інтенсивністю карієсу / Т. О. Петрушанко, В. В. Череди,

Г. А. Лобань // Світ медицини та біології. – № 1 (36). – Т. 9. – 2013. – С. 57–59.

6. Смоляр Н. І. Поширеність та інтенсивність карієсу молочних зубів у дітей із загальносоматичною патологією / Н. І. Смоляр, Х. Г. Мусій–Семенців // Клінічна стоматологія. – 2013. – № 3, 4. – С. 32–33.

7. Підвищення ефективності профілактики раннього карієсу молочних зубів шляхом співпраці педіатрів і дитячих стоматологів / Н. І. Смоляр, Г. М. Со-

лонько, І. С. Дубецька-Грабоус [та ін.] // Современная педиатрия. – 5 (45). – 2012.

8. Koga T. Immunization against dental caries / T. Koga, T. Oho, Y. Shimzaki, Y. Nakano // Vaccine. – 2002. – Vol. 20. – P. 2027–2044.

9. Communication among oral bacteria / A. Leewenhoek, P. E. Kolenbrander, R. N. Andersen [et al.] // Microbiol. Mol. Biol. Rev. – 2002. – Vol. 66. – P. 486–505.

References

1. Dychko, Ye.N., Kovach, I.V., & Verbytska, A.V. (2005). Riven hihienichnoho stanu i stupin urazhennia kariiesom u pidlitkiv [Level of hygienic condition and degree of lesion of caries in adolescents]. *Visnyk stomatolohii – Bulletin of Dentistry*, 2, 61-62 [in Ukrainian].

2. Zhugina, L.F., Mushchuk, E.S., Kavryga, V.V., & Grytsyuta, S.M. (2010). Klinicheskaya otsenka effektivnosti kontroliruyemoy shkolnoy i “domashney” chistki zubov u pervoklasnikov 6–7 let [Clinical evaluation of the effectiveness of controlled school and “home” teeth cleaning in first-graders 6–7 years]. *Stomatologicheskii zhurnal – Dental Journal*, 4, 326-327 [in Russian].

3. Kaskova, L.F., & Marchenko, K.V. (2010). Stan hihieny porozhnynu rota na tkanyn parodonta u ditei iz zuboshchelepnyimi anomaliami [Condition of hygiene of the oral cavity and periodontal tissues in children with dentofacial anomalies]. *Aktualni problemy suchasnoi medytsyny – Current Problems of Modern Medicine*, 10, 137-113 [in Ukrainian].

4. Kaskova, L.F., & Taranenko, N.M. (2005). Poshyrenist zuboshchelepnykh anomalii ta stan tverdykh tkanyn zubiv i tkanyn parodonta u ditei 11-16 rokiv [Prevalence of dentofacial abnormalities and the state of hard tissues of teeth and periodontal tissues in children 11-16 years]. *Ukrainskyi stomatolohichnyi almanakh – Ukrainian Dental Almanac*, 6, 51-54 [in Ukrainian].

5. Petrushanko, T.O., Chereda, V.V., & Loban, H.A. (2013).

Yakisnyi sklad mikrobiotsenozu porozhnyny rota osib molodoho viku z riznoiu intensyvniestiu kariiesu [Qualitative composition of microbiocenosis of the mouths of young people with different caries intensity]. *Svit medytsyny ta biolohii – World of Medicine and Biology*, 1, 57-59 [in Ukrainian].

6. Smoliar, N.I., & Musii-Sementsiv, Kh.H. (2013). Poshyrenist ta intensyvniest kariiesu molochnykh zubiv u ditei iz zahalnosomatychnoiu patolohieiu [Prevalence and intensity of caries of milk teeth in children with general-somatic pathology]. *Klinichna stomatolohiia – Clinical Stomatology*, 3-4, 32-33 [in Ukrainian].

7. Smoliar, N.I., Solonko, H.M., Dubetska-Hrabous, I.S., Bezvushko, E.V., & Vashchych, O.P. (2012). Pidvyshchennia efektyvnosti profilaktyky rannioho kariiesu molochnykh zubiv shliakhom spivpratsi pediatriv ta dytiachykh stomatolohiv [Improving the effectiveness of prevention of early caries of milk teeth through cooperation of pediatricians and children’s stomatologists]. *Sovremennaya pediatriya – Modern Pediatrics*, 5 [in Ukrainian]

8. Koga, T., Oho, T., Shimzaki, Y., & Nakano, Y. (2002). Immunization against dental caries. *Vaccine*, 20, 2027-2044.

9. Leewenhoek, A., Kolenbrander, P.E., Andersen, R.N., Blehert, D.S., Eglan Foster, P.G., & Palmer, J.S. (2002). Communication among oral bacteria. *Microbiol. Mol. Biol. Rev.*, 66, 486-505.

Отримано 02.03.2019